

«ПОВЕЛИТЕЛЬ СНІВ»

Біблійні тексти для дослідження:

Бут. 37–41:36; Матв. 20:26, 27;
Дії 7:9.

Пам'ятний вірш:

«І сказали вони один одному: "Ось іде той сновидець!"» (Бут. 37:19).

Історія Йосипа (Бут. 37; 39–50) охоплює останню частину книги Буття, починаючи з його перших снів у Ханаані (37:1–11) і до смерті в Єгипті (50:26). Фактично Йосипу відведено в книзі Буття більше місця, ніж будь-якому іншому патріарху. Хоч Йосип – лише один із синів Якова, він представлений у Бутті як великий патріарх, подібно до Авраама, Ісака та Якова.

Як ми побачимо, життя Йосипа висвітлює дві важливі богословські істини: Бог виконує Свої обітниці й може обернути зло на добро.

Вивчаючи урок цього тижня, ми зосередимо увагу на ранніх роках життя Йосипа. Він улюблений син Якова, якого іронічно прозвали *баал гахаломот*, «сновидець» (37:19), що буквально означає «повелитель снів», указуючи на те, що він експерт щодо снів. Це прізвисько підходить Йосипу, оскільки він не тільки отримує, розуміє і тлумачить пророчі сни, а й у його житті втілюються власні сни.

Досліджуючи ці розділи, ми знову пересвідчимось, що передбачення Боже виконується, навіть попри зло і гріховність людського серця.

СІМЕЙНІ ПРОБЛЕМИ

Яків нарешті оселився в Краї ханаанському. Тимчасом як Ісак тут тільки мандрував, «осівся Яків у Краї мешкання батька свого» (Бут. 37:1). Однак саме тоді, коли він оселився в Ханаані, виникли проблеми, цього разу всередині сім'ї. Конфлікт не стосувався володіння землею або використання колодязя; він здебільшого духовний.

Прочитайте Бут. 37:1–11. Що спонукало братів Йосипа так сильно його ненавидіти? _____

Від самого початку ми розуміємо, що Йосип, «син старості» Якова (вірш 3), мав особливі взаємини з батьком, який любив «його над усіх братів його» (вірш 4). Патріарх навіть зробив Йосипу «квітчасте вбрання» (вірш 3), царський одяг (2 Сам. 13:18). Це свідчило про таємний намір Якова підвищити Йосипа, першого сина Рахілі, до статусу первістка.

Майбутнє справді підтвердить бажання Якова, адже Йосип зрештою отримає права первістка (1 Хронік 5:2). Тому не дивно, що брати Йосипа так сильно його ненавиділи й не могли навіть спокійно говорити з ним (Бут. 37:4).

До того ж Йосип розповідав батькові про все недобре, що чинили його брати (вірш 2). «Йосипа глибоко турбували недобрі вчинки братів, однак його лагідні вмовляння ще більше розпалювали їхню ненависть та обурення. Йосип не міг дивитися, як вони грішать проти Бога, тому про все розповів батькові, сподіваючись, що своїм авторитетом той вплине на синів і вони виправляться» (Е. Уайт. Патріархи і пророки. С. 209).

Коли ж Йосип розповів свої сни, згідно з якими Бог дає йому вище становище, а його брати поклоняться перед ним, вони зненавиділи його ще більше. Справжній пророчий характер цих снів підтверджується навіть тим, що вони повторюються (див. вірші 5–10). Хоч Яків відкрито дорікнув синові (вірш 10), однак зберігав слова Йосипа про сни в пам'яті, розмірковуючи про їхнє значення і чекаючи їхнього виконання (вірш 11). У глибині душі патріарх розумів, що це особливі сни.

Прочитайте Матв. 20:26, 27. Який найважливіший принцип розкривається в текстах і як ми можемо навчитися виявляти його у своєму житті?

Понеділок, 6 червня

НАПАД НА ЙОСИПА

Якими б жадливими не були наступні події, їх неважко зрозуміти. Бути поблизу людини, яку ви ненавидите і яка є навіть вашим родичем, – це неминуче призведе до неприємностей. Так і сталося в родині Йосипа.

Прочитайте Бут. 37:12–36. Що це свідчить про те, наскільки небезпечними та злими можуть бути невідроджені серця і до яких учинків вони можуть призвести будь-кого з нас?

Брати ненавиділи Йосипа, тому що заздрили Божій прихильності до нього (Дії 7:9) – прихильності, яка підтверджуватиметься на кожному кроці в подальшому перебігу подій. Коли Йосип заблукав, якась людина знаходить його і скеровує (Бут. 37:15–17). Коли брати Йосипа задумали вбити його, втручається Рувим і пропонує натомість кинути його в яму (вірші 20–22).

Важко уявити виражену тут ненависть, особливо до одного з членів власної родини. Як могли ці молоді люди зробити щось настільки жорстоке? Хіба вони не задумалися, хоча б на мить, як це вплине на їхнього батька? Яку б образу вони ні відчували щодо батька через те, що він прихильно ставився до Йосипа, вчинити так з одним з його дітей було вкрай підло. Який потужний прояв того, наскільки злими можуть бути людські істоти!

«Проте декому з них [братів] було ніяково; не всі відчували задоволення від помсти. Незабаром вдалині брати побачили подорожніх. Це був караван ізмаїльтян, котрі проживали за Йорданом; вони прямували до Єгипту з прянощами та іншим крамом. Юда запропонував продати брата цим купцям-язичникам, замість того щоб залишити його в ямі на загибель. Усунувши його в такий спосіб зі свого шляху, брати залишаються чистими від його крові» (Е. Уайт. Патріархи і пророки. С. 211).

Отже, Йосип був проданий мідіянітам (вірш 28), а вони продали його в Єгипті царедворцю фараона (вірш 36), у такий спосіб передбачаючи його майбутню славу. Чому так важливо шукати Божої сили, щоб змінити погані риси нашого характеру, перш ніж вони свого часу зможуть виявитися в певних несподіваних для нас учинках?

Вівторок, 7 червня

ЮДА ТА ТАМАРА

Історія про Тамару тут не недоречна. Беручи до уваги хронологію, бачимо, що інцидент стався після продажу Йосипа в Єгипті (Бут. 38:1). Указаний текст і попередній розділ мають низку спільних слів і мотивів, і в ньому закладений той самий богословський урок: недобрий учинок Господь може обернути на позитивну подію, пов'язану зі спасінням.

Прочитайте Бут. 38. Порівняйте поведінку Юди з поведінкою ханаанеянки Тамари. Хто з них більше справедливий і чому? _____

Юда одружився з ханаанеянкою (вірш 2), і в них народилося троє синів: Ер, Онан і Шела. І взяв Юда ханаанеянку Тамару для свого сина Ера, свого первістка, щоб забезпечити належний родовід. Коли Ер і Онан були вбиті Богом через їхнє беззаконня, Юда пообіцяв Тамарі свого останнього сина, Шелу, як чоловіка.

Коли через деякий час Юда, здається, забув про свою обіцянку й пішов утішитися після смерті своєї дружини, Тамара вирішила прикинутися блудницею, аби змусити його виконати свою обіцянку. Оскільки в Юди немає грошей, щоб заплатити блудниці (яку не впізнав), він пообіцяв привести їй пізніше козеня зі свого стада.

Проте Тамара зажадала, щоб він віддав їй як безпосередню гарантію оплати його печатку, шнурок і палицю. Тамара завагітніла від Юди. Коли пізніше її звинуватили в розпусті, вона показала обвинувачу Юді його печатку, шнурок і палицю. Юда все зрозумів і попросив вибачення.

Завершенням цієї незвичайної історії є народження сина Переца, ім'я якого означає «роздертя». Перец, як і Яків, народився

другим, але став першим і був згаданий в історії спасіння як предок Давида (Рут 4:18–22) і, зрештою, Ісуса Христа (Матв. 1:3). Що стосується Тамари, то в родоводі Христа вона згадується першою із чотирьох жінок, за нею Рахав (вірш 5), Рут (вірші 5, 6) і дружина Урії (вірш 6), яка генеалогічно передувала Марії, матері Ісуса (вірш 16).

Із цієї історії ми можемо почерпнути важливий урок: як Бог урятував Тамару через Свою благодать, обернувши зло на добро, так Він спасе Свій народ через хрест Ісуса. Господь також оберне нещастя Йосипа на спасіння Якова та його синів.

Середа, 8 червня

ЙОСИП – РАБ У ЄГИПТІ

Тепер ми розглянемо кілька подій із життя Йосипа, які були «перервані» інцидентом з Тамарою. Юнак уже працює як слуга в «начальника царської сторожі», котрий відповідає за в'язницю для царських службовців (Бут. 40:3, 4; 41:10–12).

Прочитайте Бут. 39. Які фактори призвели до того, що Йосип став над домом Потіфара? _____

Про Йосипа написано, що «Господь з ним, і що в усьому, що він робить, Господь щастить у руці його» (вірш 3). Він був настільки відданим, і його пан настільки довіряв йому, що «все, що мав, віддав в його руку» і навіть «призначив його над домом своїм» (вірш 4).

Проте успіх не псує Йосипа. Коли дружина Потіфара виявляє до нього увагу і схиляє до гріха, юнак однозначно відмовляється, вважаючи за краще втратити свою роботу й безпеку, аніж зробити «це велике зло і згрішити перед Богом» (вірш 9). Жінка, принижена відмовою Йосипа, несправедливо звинувачує його перед своїми слугами й чоловіком у злочині. Унаслідок цього Йосип потрапляє до в'язниці.

Тут юнак переживає те, що пережили всі ми: почуття того, що він залишений Богом, хоч навіть у такий важкий час «Господь був із Йосипом» (вірш 21).

Згодом Господь впливає на стосунки Йосипа з начальником в'язниці. Тут, як і в будинку його пана, Господь благословляє

Свого слугу. Він обдарована людина, і, незважаючи на ще гірші обставини зараз (адже він був ще рабом!), Йосип прагне здобути з цього краще. Якими б не були його дари, текст 21 ясно дає зрозуміти: тільки Бог дав йому успіх. «Начальник в'язничного дому не бачив нічого в руці його, бо Бог був із ним, і що він робив, щастив йому Господь» (вірш 23). Як важливо, щоб усі обдаровані й успішні пам'ятали, від Кого дари й успіх!

**Ще раз прочитайте Бут. 39:7–12. Як Йосип опирався за-
граванням дружини Потіфара? Чому юнак прямо сказав,
що він не згрішить проти Бога? Як Йосип розумів, що
таке гріх і яка його природа?**

Четвер, 9 червня

СНИ ФАРАОНА

**Прочитайте Бут. 40:1–41:36. Як сни фараона пов'язані зі
снами царедворців? Яке значення цієї паралелі?**

І в цих подіях із життя Йосипа ми бачимо провидіння Господа. Через деякий час йому доручають ув'язнених, двоє з яких виявляються колишніми царедворцями фараона, чашником і пекарем (41:9–11). Їх обох непокоять сни, яких вони не можуть зрозуміти, оскільки «відгадати його немає кому» (40:8). Потім Йосип тлумачить ці сни.

Паралельно зі снами двох царедворців фараон також бачить два сни, яких ніхто не може витлумачити (41:1–8). У цей момент чашник з волі Провидіння згадує про Йосипа й рекомендує його фараону (вірші 9–13).

Фараон стурбований своїми снами, як і царедворці своїми, і, подібно до них, розповідає свої сни (вірші 14–24), а Йосип тлумачить їх. Як і в снах царедворців, у снах фараона відображаються паралелі символів: дві групи по сім корів (ситих та худих), як і дві групи колосків (здорових та тонких), символізують два періоди: роки благополучні і роки голоду. Сім корів становлять паралель із сімома колосками, повторюючи одну й ту ж вістку, що свідчить про їхнє Божественне походження, як і сни Йосипа (41:32; пор. з 37:9).

Хоч фараону сон витлумачив Йосиф, він переконався, що фараон знає: саме Бог, *Елогім*, показав царю, що збирався зробити (41:25, 28). Фараон зрозумів цю вістку, адже, призначаючи головного над цією землею, навів такий аргумент: «Що Бог відкрив тобі це все, то немає такого розумного й мудрого, як ти. Ти будеш над домом моїм, а слів твоїх уст буде слухатися весь народ мій» (вірші 39, 40).

Як цікаво: завдяки Богу Йосип переходить від управителя над домом Потіфара до відповідального за в'язнів у підземній в'язниці й до правителя усього Єгипту. Яка дивовижна історія про те, як навіть у вкрай важких обставинах відкривається Боже провидіння.

Як ми можемо навчитися довіряти Господу й покладатися на Його обітницю, коли здається, що Він мовчить?

П'ятниця, 10 червня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте з книги Е. Уайт «Патріархи і пророки» розділ «Йосип у Єгипті» (С. 213–223).

«У ранні роки, саме в пору переходу від юності до зрілості, Йосип і Даниїл були відірвані від своїх домівок та відведені в полон до язичницьких країн. Йосип особливим чином зазнав спокус, якими супроводжуються великі зміни долі. Ніжно виплекана дитина в батьківській оселі, раб у домі Потіфара, а згодом довірена особа і компаньйон, ділова людина, яка здобула освіту шляхом навчання, спостереження та спілкування з людьми; державний злочинець у підземній в'язниці фараона, несправедливо засуджений, без надії на виправдання та перспективи звільнення; муж, покликаний під час великої кризи до управління державою, – що допомогло Йосипові зберегти свою цілісність?..

З дитинства Йосип був навчений любити й боятися Бога. Не раз у наметі свого батька, під зорями сирійського неба він чув розповідь про нічне видіння в Бет-Елі, про драбину між Небом і землею та ангелів, які підіймалися і спускалися по ній, та про Того, Хто з вишнього престолу з'явився Якову. Він чув розповідь про боротьбу поблизу Яббока, коли, зрік-

шись виплечених гріхів, Яків вийшов переможцем й отримав титул Божого князя.

Чисте просте життя Йосипа – хлопчика-пастушка, що випасав отари свого батька, сприяло розвитку як фізичних, так і розумових сил. Спілкуючись із Богом через природу та вивчаючи великі істини, котрі як священна довіра передавалися від батька до сина, він набував сили розуму й непохитності принципів.

У критичний час свого життя, під час тієї жахливої подорожі з батьківського дому в Ханаані до рабства, що чекало на нього в Єгипті, востаннє споглядаючи пагорби, за якими ховалися намети його родини, Йосип згадав про Бога свого батька. Він пригадав уроки свого дитинства і з трепетом у душі прийняв тверде рішення залишитися вірним – завжди чинити так, як личить підданому Небесного Царя» (Е. Уайт. Виховання та освіта. С. 51, 52).

Запитання для роздумів:

1. Порівняйте Йосипа з Даниїлом і Ісусом. Які спільні риси характеру? Як Йосип і Даниїл по-своєму розкривають різні аспекти Особистості Ісуса?
2. У класі обговоріть запитання в кінці уроку за четвер. Як ми вчимося довіряти Господу, коли в нашому житті не все гаразд, як зрештою відбулося в житті Йосипа?

ДРУГ НА ВСІ ЧАСИ

Ендрю Мак-Чесні

У житті юної Вішаліні сталася трагедія – її батьки розлучилися. Вона сумно попрощалася з мамою після того, як батько взяв її під свою опіку. Незабаром він знову одружився, і в дівчинки з'явилася мачуха, яка не хотіла нічого чути про її матір. Вішаліні почувала себе дуже самотньою.

Вона дуже любила свою маму та з нетерпінням чекала на зустріч із нею. Дівчинка усміхалася й міцно обіймала маму. Мама теж усміхалася й міцно обіймала Вішаліні. Мама завжди приносила подарунок та частування. «У мене є дещо для тебе», – казала вона, ховаючи руки за спиною.

У такі моменти Вішаліні була щаслива, їй подобалися подарунки та солодощі. Але коли вона приходила додому і хотіла поласувати, мачуха вихоплювала частування і різко казала: «Я тобі забороняю приймати від неї подарунки».

У підлітковому віці Вішаліні послали навчатися до школи-інтернату в іншій частині штату Таміл-Наду (Індія). Уперше залишати дім було страшно, але Вішаліні була рада побути далеко від сімейних конфліктів.

Приїхавши до інтернату, вона опинилася серед дружельюбних дітей та вчителів. Через кілька тижнів їй стало особливо цікаво почути про когось, кого діти називали «справжнім Богом». Так почалося її знайомство з Ісусом.

Сьогодні Вішаліні називає Ісуса своїм Другом і каже, що більше ніколи не почуватиметься самотньою. Чому? Тому що Ісус обіцяв: «Я з вами по всі дні аж до кінця віку» (Матв. 28:20). Тепер у Вішаліні є Друг на всі часи. Дякуємо за приношення Тринадцятої суботи, які допомогли побудувати новий гуртожиток для дівчаток Меморіальної середньої школи Джеймса в штаті Таміл-Наду на південному сході Індії. Новий гуртожиток дозволив Вішаліні та іншим дівчатам перейти зі старої будівлі до нової.

Ця історія ілюструє три цілі Стратегічного плану Адвентистської церкви на період 2020 – 2025 роки під назвою «Ідемо разом». Мета № 2: «Посилити і різнобічно розвивати місіонерське служіння Церкви у великих містах у межах „вікна 10/40“ серед неохоплених та недостатньо охоплених груп населення»; мета № 3: «Зробити першочерговим завданням створення ресурсів для місіонерської роботи серед представників нехристиянських релігій і віровчень»; мета № 7: «Допомагати підліткам і молодим людям відводити Богові перше місце та демонструвати біблійний світогляд».